

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні кредитно –розрахункові та валютні операції

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору

2017

курсу

4

номер курсу, на якому викладається дисципліна

форма навчання

заочна

форма навчання

статус дисципліни

вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Дубровіна Віра Анатоліївна,
старший викладач кафедри міжнародного
бізнесу, фінансів та обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

Програму розроблено на підставі силябусу навчальної дисципліни,
затвердженого на засіданні методичної ради інституту, протокол від
11.12.2020 р. № 02.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 01.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування загальних та фахових компетентностей щодо особливостей функціонування міжнародних валютних ринків, а також принципів, прийомів і методів організації та здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розкриття сутності системи міжнародних мікро- та макроекономічних відносин в умовах інтернаціоналізаційних та інтеграційних процесів у світовому господарстві.

Навчальна дисципліна передбачає знання основ міжнародних економічних відносин, та планується до вивчення здобувачами ступеня вищої освіти бакалавр на 4 курсі.

Мова викладання – українська.

У результаті вивчення дисципліни студент має

знати:

- основні принципи та правила здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій в установах банків;
- порядок відкриття та обслуговування рахунків у іноземній валюті;
- порядок оформлення та проведення аналізу зовнішньоекономічних контрактів;
- форми та порядок здійснення документообігу під час міжнародних розрахунків;
- механізм оформлення міжнародних розрахунків клієнтів банку та власних розрахунків банківської установи;
- порядок здійснення документарних форм розрахунків;
- способи фінансування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

вміти:

- аналізувати функціонування та прогнозувати розвиток валютних ринків;
- аналізувати валютно-фінансові умови та оцінювати ризики міжнародних розрахунків;
- обслуговувати валютні рахунки клієнтів;
- аналізувати та оформляти документи у зовнішньоторговельних операціях;
- обирати відповідно до ситуації спосіб платежу у міжнародних розрахунках;
- проводити документарні розрахунки;

- супроводжувати міжнародні розрахунки гарантіями;
- використовувати міжнародний лізинг, форфейтинг та факторинг при фінансуванні зовнішньоторговельних операцій.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Валютні відносини та операції як сфера здійснення міжнародних розрахунків

Сутність і співвідношення понять «міжнародні розрахунки» та «валютні операції». Основи організації валютних відносин в Україні. Сутність та види валютних операцій. Функції валютного ринку. Причини виникнення валютних відносин. Особливості, які притаманні сучасним міжнародним валютним ринкам. Сутність та функції валютних курсів. Характеристика функцій основних учасників валютного ринку. Валютні неторговельні поточні операції. Валютні операції, пов'язані з рухом капіталу. Форвардні валютні операції. Сутність та види валютного арбітражу.

Тема 2. Валютно-фінансові умови та ризики міжнародних розрахунків

Валютно-фінансові умови міжнародних розрахунків. Особливості міжнародних розрахунків. Валютно-фінансові умови міжнародних розрахунків. Валюта ціни. Валюта платежу. Основні форми розрахунків. Способи платежів за міжнародними розрахунками. Ризики міжнародних розрахунків. Ризики, які притаманні міжнародним розрахункам. Методи зниження валютного ризику. Взаємозв'язки між різними видами ризиків міжнародних розрахунків і зовнішньої торгівлі.

Тема 3. Валютні рахунки в міжнародних розрахунках

Сутність кореспондентських відносин. Етапи створення кореспондентських відносин між банками. Відмінність рахунків Лоро і Ностро. Поточні та вкладні рахунки. Сутність ідентифікації клієнта банку. Документи, які потрібні для відкриття банківського рахунку фізичній особі. Документи, які потрібні для відкриття банківського рахунку суб'єкта господарювання. Порядок відкриття, обслуговування та закриття рахунків в іноземній валюті. Порядок отримання індивідуальної ліцензії для розміщення валютних цінностей за межами України. Документи, які необхідно подати до Територіального управління Національного банку України для отримання індивідуальної ліцензії для розміщення валютних цінностей за межами України.

Тема 4. Документи в зовнішньоторговельних операціях та умови постачань

Характеристика зовнішньоекономічного контракту. Ключові розділи

зовнішньоекономічного контракту. Інкотермс, основні групи умов Інкотермс. Види документів у зовнішньоторговельних операціях. Характеристика комерційних документів. Характеристика фінансових документів. Характеристика страхових документів. Характеристику офіційних документів. Системи підтвердження угод на міжбанківському ринку України. Основні правила підтвердження угод на міжбанківському ринку України.

Тема 5. Способи платежів у міжнародних розрахунках

Засоби здійснення міжнародних платежів. Особливості авансових розрахунків. Характеристика платежів на відкритий рахунок. Переваги та недоліки для імпортера й експортера. Роль банківського переказу в міжнародних розрахунках. Організація розрахунків із використанням чеків. Обов'язкові реквізити векселя. Нормативно-правові акти, що регулюють вексельний обіг в Україні. Особливості розрахунків із використанням векселів. Розрахункові операції із використанням платіжних карток. Міжнародна міжбанківська система комунікацій СБІФТ. Основні переваги міжбанківської системи комунікацій СБІФТ. Електронні системи переказу коштів фізичних осіб. Послідовність дій під час відправки грошового переказу системою Вестерн Юніон. Структура повідомлень у СБІФТ.

Тема 6. Документарні форми розрахунків

Міжнародне інкасо. Типи інкасо. Використання інкасової форми розрахунків з позиції експортера та імпортера. Основні учасники інкасової форми розрахунків. Типова схема розрахунків за допомогою документарного інкасо. Характеристика основних розділів Уніфікованих правил за інкасо. Акредитив. Типи акредитивів. Сторони-учасники і фази документарного акредитиву. Типова схема розрахунків за допомогою документарного акредитиву. Ключові етапи акредитивної форми розрахунків. Характеристика основних розділів Уніфікованих звичаїв та правил за акредитивом.

Тема 7. Банківська гарантія у міжнародних розрахунках

Принципи та сутність банківського гарантування. Порядок регламентації використання міжнародних гарантій. Солідарна та проста порука. Акцесорний характер поруки. Характеристика відкличної та безвідкличної, умовної та безумовної гарантій. Платіжні гарантії. Контрактні гарантії.

Тема 8. Банківське фінансування зовнішньоторговельних угод

Міжнародний кредит. Міжнародний фірмовий кредит. Особливості міжнародного лізингу. Особливості міжнародного факторингу. Форфейтування під час міжнародних розрахунків. Банківське кредитування міжнародної діяльності. Способи та методи нарахування відсотків під час міжнародного кредитування.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																											
	денна форма												заочна форма															
	повна						скорочена						повна						скорочена									
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі								
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС				
Тема 1. Валютні відносини та операції як сфера здійснення міжнародних розрахунків													22	2				20										
Тема 2. Валютно-фінансові умови та ризики міжнародних розрахунків													22			2		20										
Тема 3. Валютні рахунки в міжнародних розрахунках													22					20										
Тема 4. Документи в зовнішньоторговельних операціях та умови постачань													22	2				20										
Тема 5. Способи платежів у міжнародних розрахунках													22			2		20										
Тема 6. Документарні форми розрахунків													22	2				20										
Тема 7. Банківська гарантія у міжнародних розрахунках													24					24										
Тема 8. Банківське фінансування зовнішньоторговельних угод													24			2		24										
Усього годин / кредитів ECTS													180/6	6		6		168										

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4630>

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Валютні відносини та операції як сфера здійснення міжнародних розрахунків

1. Особливості притаманні сучасним міжнародним валютним ринкам.
2. Валютні операції, пов'язані з рухом капіталу.

Тема 2. Валютно-фінансові умови та ризики міжнародних розрахунків

1. Особливості міжнародних розрахунків.
2. Методи зниження валютного ризику.

Тема 3. Валютні рахунки в міжнародних розрахунках

1. Етапи створення кореспондентських відносин між банками.
2. Порядок отримання індивідуальної ліцензії для розміщення валютних цінностей за межами України.

Тема 4. Документи в зовнішньоторговельних операціях та умови постачань

1. Системи підтвердження угод на міжбанківському ринку України.
2. Основні правила підтвердження угод на міжбанківському ринку України.

Тема 5. Способи платежів у міжнародних розрахунках

1. Основні переваги міжбанківської системи комунікацій СБІФТ.
2. Послідовність дій під час відправки грошового переказу системою Вестерн Юніон.

Тема 6. Документарні форми розрахунків

1. Типова схема розрахунків за допомогою документарного акредитиву.
2. Характеристика основних розділів Уніфікованих звичаїв та правил за акредитивом.

Тема 7. Банківська гарантія у міжнародних розрахунках

1. Солідарна та проста порука. Акцесорний характер поруки.
2. Характеристика відкличної та безвідкличної, умовної та безумовної гарантій.

Тема 8. Банківське фінансування зовнішньоторговельних угод

1. Банківське кредитування міжнародної діяльності.
2. Способи та методи нарахування відсотків під час міжнародного кредитування.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4630>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020-Весна 2021 н. р.

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	-	60
1.1	<i>Тема 1. Валютні відносини та операції як сфера здійснення міжнародних розрахунків</i>		
	Виконання практичного завдання	-	-
	Тестування на Порталі	-	3
1.2	<i>Тема 2. Валютно-фінансові умови та ризики міжнародних розрахунків</i>		
	Виконання практичного завдання	-	10
	Тестування на Порталі	-	3
1.3	<i>Тема 3. Валютні рахунки в міжнародних розрахунках</i>		
	Виконання практичного завдання	-	-
	Тестування на Порталі	-	3
1.4	<i>Тема 4. Документи в зовнішньоторговельних операціях та умови постачань</i>		
	Виконання практичного завдання	-	-
	Тестування на Порталі	-	3
1.5	<i>Тема 5. Способи платежів у міжнародних розрахунках</i>		
	Виконання практичного завдання	-	15
	Тестування на Порталі	-	2
1.6	<i>Тема 6. Документарні форми розрахунків</i>		
	Виконання практичного завдання	-	-
	Тестування на Порталі	-	2
1.7	<i>Тема 7. Банківська гарантія у міжнародних розрахунках</i>		
	Виконання практичного завдання	-	-
	Тестування на Порталі	-	2

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.8	<i>Тема 8. Банківське фінансування зовнішньоторговельних угод</i>		
	Виконання практичного завдання	-	15
	Тестування на Порталі	-	2
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	-	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	-	10
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	-	15
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	-	15
3	Оцінка з дисципліни	-	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

1. Величко К. Ю. Міжнародні валютно-фінансові відносини : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс]. – Харків : Харківський університет харчування та торгівлі, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Назва з екрана.

2. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навчальний посібник / Л. П. Носач, К. Ю. Величко, О. І. Печенка, Ж. С. Зосимова, Н. А. Сокол. – Харків : ФОРТ, 2016. – 240 с.

6.2. Додаткові джерела інформації

3. Босак А. О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / А. О. Босак та ін. – Львів : Міські інформаційні системи, 2017. – 364 с.

4. Давидова І. О. Транснаціональні корпорації : навчальний посібник / І. О. Давидова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. – Харків : ФОРТ, 2018. – 175 с.

5. Про встановлення реквізитів фінансових банківських векселів [Електронний ресурс] Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.12.2013 р. № 2893. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0015-14>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

6. Уніфіковані звичаї та правила для документарного акредитиву (UCP-600) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_013. – Станом на 27.03.2020. – Назва з екрана.

7. Уніфіковані правила щодо договірних гарантій [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_005. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

8. Уніфіковані правила щодо інкасо [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_0027. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.